Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS
KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO
(IKI 2018M.SAUSIO 8 D. BUVUSI KURŠĖNŲ MIŠKŲ URĖDIJA)

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SUDEDAMOJI DALIS

REKREACINIO SUTVARKYMO PROJEKTAS

KAUNAS, 2018

Pramonės pr. 11a, 51327 Kaunas
Telefonai: (8-37) 49 02 35, 49 02 54
FAKSAS: 49 02 33

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS
KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO
(IKI 2018M.SAUSIO 8D. BUVUSI KURŠĖNŲ MIŠKŲ URĖDIJA)

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SUDEDAMOJI DALIS

REKREACINIO SUTVARKYMO P R O J E K T A S

Aiškinamasis raštas

Kraštotvarkos skyriaus vedėja Viliūnė Naureckaitė

Vyriausiasis specialistas Linas Juozaitis

Miškotvarka, 2018

T U R I N Y S

Įvadas	*3*
1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI	5
2. PAŽINTINIU POŽIŪRIU LANKYTINI GAMTOS IR KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI	8
3. REKREACINIAI IŠTEKLIAI	14
4.1. Esami rekreacijos girininkijų miškuose	14
4.2. Miškų rekreacinio potencialo analizė	17
4. SOCIALINĖS FUNKCIJOS STIPRINIMAS	19
5.1. Rekreacinių išteklių panaudojimas	19
5.2. Poilsio organizavimo sprendiniai	21
5.3. Rekreacinės infrastruktūros elementai	22
5.4. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai	24
5.5. Rekreacinės infrastruktūros priežiūra	30
PRIEDAI	31
1. PRIEDAS. KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO KIRTIMAI	32
2. PRIEDAS. KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ TERITORIJOS	33

ĮVADAS

Lietuvos Respublikos bendrajame plane miškininkystės plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų politikos tikslus. Šiems tikslams, šalia kitų, priskiriami:

- daugiatikslės ir miško išteklius tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas suderinant ekonomines, socialines ir ekologines miškų funkcijas;
- biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas;
- *miškų rekreacinio potencialo didinimas.*

Visuose miškuose, net ir tuose, kur numatoma intensyvinti miškų ūkį ir didinti medienos naudojimą, būtina, kaip nurodyta Bendrajame plane, užtikrinti ir kitų - socialinių bei ekologinių - funkcijų vykdymą. Rekreacinių teritorijų diferencijavimas, naudojimas ir kryptys bei tvarkymas bendrajame plane priklausė nuo šių pagrindinių veiksnių: 1) gamtinės aplinkos išteklių turtingumo, 2) kultūros paveldo turtingumo, 3) esamo rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygio, 4) vietos gyventojų ekonominių galimybių, 5) aplinkos sveikumo, 6) aplinkos ekologinio atsparumo, 7) rekreacinio aptarnavimo tradicijų. Pagal šiuos veiksnius bendrajame plane išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės ir kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacijos turizmo plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą.

Didžioji teritorijos, į kurią patenka Kuršėnų regioninio padalinio dalis, priskiriama žemiausiam perspektyvinės plėtros lygmeniui (kuriamos lokalinės reikšmės rekreacinės sistemos bei pavieniai rekreacijos objektai. Šio rekreacinio arealo resursinis potencialas mažas. Tik nedidelė regioninio padalinio dalis (Šaukėnų girininkijos dalis) patenka į vidutinio resursinio potencialo rekreacinį arealą su vidutiniu perspektyvinės plėtros lygmeniu (plėtojamos regioninės reikšmės rekreacinės sistemos).

Regione, į kurį patenka Kuršėnų padalinio miškai, pirmoje eilėje vystytinos tokios rekreacijos rūšys kaip verslinė rekreacija, poilsis gamtoje, pažintinė rekreacija.

Rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programoje buvusių miškų urėdijų miškai suskirstyti į keturis rekreacijos intensyvumo lygmenis. Kuršėnų regioninio padalinio miškai priskirti žemiausiajam (IV) rekreacijos intensyvumo lygmeniui.

Ypatingas valstybės dėmesys skirtinas pažintinio turizmo, apimančio tiek gamtinį, tiek kultūrinį krašto pažinimo aspektus, plėtrai šalyje, nes būtent ši rekreacijos forma vaidina

svarbiausią vaidmenį tiek ugdant gimtojo krašto sampratą bei meilę šalies viduje, tiek reprezentuojant Lietuvą tarptautiniu mastu. Bendrasis prioritetas šalies rekreacinės sistemos raidoje teiktinas pažintinio turizmo ir bendrojo poilsio gamtoje, tarp jų kaimiškoje, plėtrai. Pažintinio turizmo sistema numatyta plėtoti turint tikslą atskleisti visų gamtinių bei kultūrinių Lietuvos regionų savitumus. Turi būti tvarkomi ir rodomi pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės bei kompleksai, reiškiniai.

Atsižvelgiant į Nacionalinės turizmo plėtros programos nuostatas, Bendrajame plane akcentuojamas būtinumas gerokai plėsti planavimo (projektavimo) darbus bei įgyvendinti konkrečias rekreacinės infrastruktūros formavimo priemones. Nunatyta, kad sėkmingai plėtrai užtikrinti rekreacijos poreikiai turi būti integruoti ne tik į visus teritorinio planavimo dokumentus, bet ir į kitų ūkio šakų, tame tarpe, miškų, programas bei projektus. Atsižvelgiant į minėtas nuostatas, planinės miškotvarkos metu projektuojami miškų pritaikymo žmonių poilsiui darbai visiems Valstybinių miškų urėdijos valdomiems miškams. Tokio pobūdžio projektas parengtas ir Kuršėnų regioninio padalinio miškams.

Projekto rengėjai:

tekstinę dalį parengė – kraštotvarkos skyriaus vedėja Viliūnė Naureckaitė
grafinę dalį parengė – kraštotvarkos skyriaus vyr.specialistas Linas Juozaitis
lauko projektinius darbus atliko: Viliūnė Naureckaitė, Linas Juozaitis

1 pav. Dekoratyvus inkiliukas

1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI

Rekreacijos infrastruktūros plėtrą VĮ Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje tiesiogiai įtakoja daugybė įvairių institucijų rengtų programų ir projektų:

1. LR teritorijos bendrasis planas, patvirtintas LRS nutarimu „Dėl Lietuvos respublikos teritorijos bendrojo plano“, 2002 m. spalio 29 d. Nr. IX-115.
2. Šiaulių apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas, 2008.
3. Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, 2009.

Būtina pabrėžti, kad yra svarbūs ir visi kiti teisiniai miškų naudojimo rekreacijai pagrindai, sukurti per pastarąjį dešimtmetį, kurie buvo įtvirtinti Lietuvos teritorijos bendrajame plane, o vėliau išvystyti toliau išvardintuose teisės aktuose:

1. Miškų įstatymas (1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671).
2. Saugomų teritorijų įstatymas (1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301).
3. Turizmo įstatymas (1998 m. kovo 19 d. Nr. VIII-667).
4. Teritorijų planavimo įstatymas (1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120).
5. Žemės įstatymas (1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446).
6. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452).
7. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (LR vyriausybės nutarimas 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343).
8. Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai (patvirtinti Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-35, 2004.01.20).
9. Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų rengimo taisyklės (patvirtintos LR ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymais 2004.06.17, Nr. 4-246 (D1-341)).
10. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos raštas „Dėl pažintinių takų ir rekreacinės infrastruktūros pasų rengimo“ (2004-02-06, Nr. V37.7-100).
11. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metais programa (LRV 2012 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 569).

Šie dokumentai sprendžia daugumą rekreacijos planavimo, projektavimo ir praktinio jos įgyvendinimo valstybiniuose miškuose klausimų.

Taigi, Lietuvoje iš esmės sudarytos būtiniausios teisinės prielaidos miškų panaudojimui rekreacinėms reikmėms. Itin svarbu, kad Miškų įstatymu dalyje Lietuvos miškų

nustatytas aiškus prioritetas rekreacijos plėtrai (išskirta II B miškų grupė). Be to, yra patvirtintas Lietuvos teritorijos bendrasis planas, kuriame apibrėžtos turizmo bei rekreacijos vystymosi kryptys, pobūdžiai, nustatytas jų teritorinis lokalizavimas ir akcentuota, kad rekreaciniai miškai yra *sudėtinė šios sistemos dalis*.

Todėl galima teigti, kad:

- Visi Lietuvos miškai įvairiu intensyvumu gali būti panaudoti įvairioms rekreacijos formoms, išskyrus tai, ką draudžia Saugomų teritorijų ir kiti įstatymai ar konkrečių saugomų teritorijų funkcinio zonavimo bei tvarkymo schemos ir planai.
- Rekreaciniai (II B grupės) miškai pagal galiojančius teisės aktus yra sudėtinė Lietuvos rekreacinių teritorijų dalis. Jie turi būti planuojami ir tvarkomi ne tik pagal Miškų įstatymo ir kitų žinybinių teisės aktų reglamentus, bet ir pagal „Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatus“ bei kitus rekreacinėms teritorijoms keliamus reikalavimus.
- Rekreacijos plėtra valstybiniuose miškuose turi remtis ne vien vadovų bei specialistų iniciatyva ir jų gera valia, bet visų pirma ilgalaikiais planais ir programomis, suderintomis su šalies bendruoju planu, specialiaisiais saugomų teritorijų planais, kitais teritorijų planavimo dokumentais.

Siekiant miškus kuo geriau pritaikyti poilsiautojų lankymui bei kontroliuoti lankytojų srautus, valstybinės reikšmės miškams parengtas „VĮ Kuršėnų regioninio padalinio rekreacinio sutvarkymo projektas“, kuris yra sudedamoji VĮ Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto dalis. Projektavimas buvo atliktas remiantis sutartimi su miškų urėdija, bendraisiais normatyviniais dokumentais bei 2010 m. parengto užsakomojo mokslinio-tiriamojo darbo „Rekreacinės infrastruktūros plėtros, tvarkymo ir organizavimo miškuose programos ir jos įgyvendinimo rekomendacijų parengimas“ nuostatomis.

Esami rekreaciniai objektai valstybiniuose miškuose bei projektuojamų objektų vietos buvo apžiūrėtos natūroje. Daugumos projektuojamų objektų vietos parinktos jas aptarus ne tik su girininkais, bet ir su regioninio padalinio specialistais. Suvestiniai duomenys apie esamus bei suprojektuotus rekreacinius objektus ir kraštovaizdžio formavimo kirtimus valstybiniuose miškuose pateikti lentelėse bei pažymėti planinėje medžiagoje. Visi duomenys sugrupuoti pagal girininkijas. Visi lankytini kraštovaizdžio objektai yra pažymėti kartografinėje medžiagoje.

Rekreacinio sutvarkymo projektas pateikia rekreacijos vystymo valstybiniuose miškuose strategiją, sprendžia miško rekreacinės infrastruktūros objektų išdėstymo klausimus, tuo tarpu rekreacijos objektų - takų, mažosios architektūros elementų ir kt. įrengimo

konkretūs sprendimai bei įrangos brėžiniai su detaliais ekonominiais skaičiavimais numatomi tik techniniuose projektuose.

Pagaminta projektinė dokumentacija:

1.„VĮVMU Kuršėnų regioninio padalinio miškų rekreacinio sutvarkymo projektas“. Aiškinamasis raštas.

2. VĮVMU Kuršėnų regioninio padalinio miškų rekreacinio planavimo schema M 1:50 000.

3. Kultūros paveldo teritorijų objektų planeliai M 1:10 000.

4. Kraštovaizdžio formavimo kirtimų brėžiniai. M 1:10 000.

2 pav. Laiptai prie Ventos upės

2. PAŽINTINIU POŽIŪRIU LANKYTINI KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI

Valstybės saugomų registruotų kultūros vertybių, pripažintų saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui (LR Kultūros ministro 2005-04-29 įsakymas Nr. ĮV-190 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“) apsaugą reglamentuoja LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, kurio 19 str. 2 d. 1 p. imperatyviai nurodo, jog *„Viešajam pažinimui ir naudojimui saugojamame objekte, jo teritorijoje, vietovėje draudžiama naikinti ar kitaip žaloti nekilnojamosios kultūros vertybės pase nurodytas vertingąsias savybes .“*

Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, parengtais vadovaujantis *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (LR aplinkos ministro ir kultūros ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. ĮV-261/D1-322*) bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

1 lentelė. ***Kultūros paveldo objektai regioninio padalinio valdomuose valstybinės reikšmės miškuose pagal kultūros paveldo registrą***

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingu-mo lygmuo	Statusas	Kvartalai	Sklypai	Vieta	Pastabos
Gedinčių girininkija								
1.	4589	Mielaičių kaimo senosios kapinės	Vietinis	Registri nis	12	12	Šiaulių rajono sav., Kuršėnų kaimiškoji sen., Agailių k.	
Gulbinų girininkija								
2.	11192	Kuršėnų žydų žudynių vieta ir kapas	Nacionali nis	Valstybės saugomas	123	21	Šiaulių rajono sav., Kuršėnų kaimiškoji sen., Gaudžių k.	
Paežerių girininkija								
3.	4505	Kapas		Registrinis	69	23	Šiaulių rajono sav.	Kapavietė panaikinta.
Šaukėnų girininkija								
4.	5128	Šilkalnio akmuo vad. Martyno akmeniu		Valstybės saugomas	10	58	Šiaulių rajono sav., Kuršėnų kaimiškoji sen., Šilkalnio k.	

Apsaugos specialieji planai rengiami skelbiamų saugomais kultūros paveldo objektų ir steigiamų saugomomis vietovių teritorijų, apsaugos zonų riboms nustatyti ar pakeisti. Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus.

Kultūros paveldo objektų aprašymas

1.Mielaičių k. senosios kapinės (4589):

Vertingųjų savybių pobūdis

- Dailės (lemiantis reikšmingumą retas);
- Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);
- Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);
- Sakralinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);

Vertingosios savybės

- įvairūs mažosios kraštovaizdžio architektūros statiniai ir vaizduojamojo meno formos - A. Schulz smiltainio paminklas, susidedantis iš stačiakampės vertikalios stelos, užbaigtos lėkštu dvišlaičiu frontonėliu, su stelos priekinėje plokštumoje įkomponuotu horeljefu, vaizduojančiu abipus aukuro stovinčias gedėtojos (kairėje) ir aukotojos (dešinėje) figūras ir iškaltu įrašu vokiečių kalba: "DEM / ANDENKEN / DR ARTHUR SCHULZ / * 24 NOV. 1878 † 22 NOV. 1917" (-; paminklas atvežtas, iš kur nenustatyta, būklė patenkinama);
- žemės ir jos paviršiaus elementai - Mielaičių kaimo gyventojų palaikai; lygus reljefas (kapinės yra Agailių miške, 1990 m. sutvarkyta kapinių aplinka ir pastatyta nauja koplyčia, 2004–2005 m. Kuršėnų miškų urėdijos lėšomis koplyčia atnaujinta, sutvarkyta aplinka, teritorijoje nuolat statomi nauji kryžiai);
- Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius - nuo seno Agailių miške buvo kapinaitės (dabar ši vieta dažniausiai ir vadinama Agailių vardu). Anksčiau kapinėse būta daug įvairių kryžių, koplytėlių su šventųjų skulptūromis, koplyčia. Žmonės tikėjo, kad kapinaitės turi stebuklingos galios, todėl statė kryžius. Nuo senų laikų kapinėse vykdavo Šeštinių atlaidai. Pasak gyventojų pasakojimų, šiose kapinėse laidoję Klaišių dvare buvusios vyno ir alaus daryklos baudžiauninkus, čia yra palaidoti 1863 m. sukilėliai, Prisikėlimo ir Žemaičių apygardų partizanai. Pasakojama, kad kapinėse buvo nužudyti du parapijos kunigai, rėmę 1863 m. sukilimą. Pasak pasakojimų, pirmoji medinė koplyčia Agailių miško gilumoje buvo pastatyta dar baudžiavos laikais. 1917 m. kapinėse stovėjusi medinė koplyčia sudegė. Jai sudegus, 1939 m. broliai Klemensas, Stasys, Kazys Karpinskai iš Tautgailių kaimo pastatė naują betoninę koplyčią su medinių lentelių stogu. 1942 m. ir 1974 m. sudegęs stogas buvo uždengtas naujai. 1975 m. ji buvo remontuojama. Pasak vietinių gyventojų apie tvarkymo darbus buvo pranešta Šiaulių KGB. 1975 m. rugsėjo 9 d. koplyčia buldozeriu nugriauta, didesni kryžiai išvežti, o mažesni išversti ir užkasti vietoje. Koplyčios vietoje buvo iškastas tvenkinys, sugalvota kapinių vietoje kasti

žvyrą ir versti ant tiesiamų kelių, tačiau pabirus kaulams, darbininkai atsisakė dirbti. Valdžia darbus nutraukė, o žmonės naktimis statė kryžius. 1984 m. birželio mėn. kryžiai nupjauti motoriniu pjūklu ir išvežti. Kuršėnų miškų urėdijos ir Žarėnų kaimo bendruomenės rūpesčiu, 1990 m. kapinės sutvarkytos: privežta žemių, užpiltos duobės, pastatyta nauja mūrinė koplyčia, pradėti statyti memorialiniai kryžiai, stogastulpiai ir koplytstulpiai. Naujosios koplyčios projektą parengė Šiaulių rajono landšafto architektė Rasa Budrytė. Pagal seną tradiciją kiekvienais metais per Šeštines nuolat vyksta pamaldos. 2004–2005 m. Kuršėnų miškų urėdija savo lėšomis atnaujino kapinių koplyčią, teritorijoje įrengė pakylą renginiams, pavėsines, tualetą, pastatė suolus.

3. ***<u>Kuršėnų žydų žudynių vieta ir kapas (11192):</u>***

Vertingųjų savybių pobūdis

- Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);
- Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);

Vertingosios savybės

- žemės ir jos paviršiaus elementai - nužudytų žydų palaikai, reljefas (lygus; įrašas ant paminklo: ,,Šioje vietoje 1941 m. liepos 20-21 dienomis nacistai nužudė 180 Kuršėnų miesto žydų tautybės vyrų");
- Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos įvykius – 1941 m. liepos 20 d. nacistinės Vokietijos valdžios suorganizuotos egzekucijos metu nužudyta ir užkasta 150 Kuršėnų žydų tautybės vyrų.

4. ***<u>Kapas (4505):</u>***

Vertingosios savybės (vertybės sudėtis, apimtis, vertingos dalys ir elementai)

Pagal KP registro duomenis, palaidotas nežinomas hitlerinės Vokietijos karys, žuvęs Antrajame pasauliniame kare. Kapo vietą žymi žemių sampilas, apsodintas 7 beržais. Kuršėnų r.p. miškininkų teigimu, šiuo metu, palaikai yra iškelti, tvorelė nuardyta.

Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose (LRV 1992-05-12 nutarimas nr. 343) nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra nustatyti šie reikalavimai:

„83. Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą (Žin., 1995, Nr.3-37) nustatomos šios nekilnojamųjų kultūros vertybių (išskyrus statinių priklausinius) individualios apsaugos zonos:

83.1. apsaugos nuo fizinio poveikio;

83.2. vizualinės apsaugos.

84. Kol nenustatytos nekilnojamųjų kultūros vertybių individualios apsaugos zonos, taikomos laikinosios zonos:

84.1. apsaugos nuo fizinio poveikio - 50 metrų;

84.2. vizualinės apsaugos - 500 metrų.

85. Prieš skelbiant nekilnojamąsias kultūros vertybes kultūros paminklais, turi būti nustatytos jų individualios apsaugos zonos.

86. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijos saugomos kartu su šiomis vertybėmis. Jų priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato apsaugos reglamentas.

87. Apsaugos nuo fizinio poveikio zonoje draudžiama:

87.1. atlikti darbus, deformuojančius gruntą ir sukeliančius jo vibraciją;

87.2. laikyti aktyviąsias chemines, lengvai užsidegančias bei sprogstamąsias medžiagas;

87.3. statyti statinius, kurie nėra skirti nekilnojamosioms kultūros vertybėms apsaugoti ir šių vertybių naudojimui garantuoti;

87.4. atlikti kitokius darbus, galinčius pakenkti nekilnojamosioms kultūros vertybėms ar jų teritorijoms.

88. Vizualinės apsaugos zonoje draudžiami darbai, kurie gali pakenkti nekilnojamųjų kultūros vertybių kraštovaizdžiui ar optimaliai jų apžvalgai.

89. Nekilnojamųjų kultūros vertybių prieš avariniams, remonto ar pritaikymo darbams bei šiems darbams jų teritorijoje atlikti reikalingas Kultūros vertybių apsaugos departamento leidimas.

90. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijose ir apsaugos zonose numatomų atlikti žemės ir statybos darbų projektai turi būti suderinti su Kultūros vertybių apsaugos departamentu.“

Visų archeologijos paveldo objektų tvarkybai yra nustatyta konservavimo kryptis. Visos neveikiančios kapinės yra tvarkomos pagal Kapinių tvarkymo taisykles. Jų teritorijoms nustatyta pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis. Kultūros paveldo objektams, esantiems regioninių parkų teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei jų zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai.

Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Vykdant miško kraštovaizdžio formavimo priemones ir kitus ūkinius darbus kultūros paveldo objekto teritorijoje, būtina informuoti ir derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Šiaulių skyriumi.

Kultūros paveldo objektų teritorijos ir jų fizinės apsaugos zonos tvarkomos pagal tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kultūros paveldo objektų teritorijose, fizinės ir vizualinės apsaugos zonose draudžiama naujai įveisti mišką.

Šioje projektinėje dalyje kultūros paveldo objektų raiška pateikiama tik rekreaciniu požiūriu, įprasminant juos kaip lankytinus kraštovaizdžio objektus rekreacinėje miškų urėdijos sistemoje, tačiau ji nesprendžia kitų ūkinių priemonių klausimų (išskyrus kraštovaizdžio formavimo kirtimus). Miškų naudojimo ir atkūrimo planavimas yra ne rekreacinio projekto objektas.

Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas yra tikslinamas kiekvienais metais (aktuali redakcija: 2017 m. balandžio 10 d. įsakymas Nr. D1-288 „Dėl naujų valstybės saugomų gamtos paveldo objektų paskelbimo, jų ribų planų patvirtinimo, sunykusių valstybės saugomų gamtos paveldo objektų išbraukimo ir LR aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 652 „Dėl Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“).

Gamtos paveldo objektai skelbiami saugomais vadovaujantis Gamtos paveldo objektų vertinimo ir reikšmingumo nustatymo kriterijų aprašu, patvirtintu 2009 m. liepos 8 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-393. Gamtos paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato Saugomų teritorijų įstatymas ir gamtos paveldo objektų nuostatai.

3 Pav. Valstybės saugomas Daugėlių ąžuolas

2 lentelė. ***Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas miškų urėdijos valdomuose valstybinės reikšmės miškuose***

Eil. nr.	Pavadinimas	Miško kvartalas	Taksacinis sklypas	Pastabos
Gulbinų girininkija				
	Botaniniai objektai			
1.	Daugėlių II ąžuolas	264	17	Amžius apie 300 metų. 8 m aukštyje šakojasi į 2 kamienus.
2.	Daugėlių III ąžuolas	264	17	Amžius apie 200 metų. 8 m aukštyje šakojasi į 2 kamienines šakas.
3.	Daugėlių IV ąžuolas	264	17	Amžius apie 150 metų. Lajos plotis - 17-19 m.
4.	Daugėlių V ąžuolas	264	17	Amžius apie 150 metų. Lajos plotis - 9-10 m. 8 m aukštyje šakojasi į 2 kamienines šakas.
Paežerių girininkija				
	Botaniniai objektai			
5.	Paežerių ąžuolas	16	19	Į drevę išpjauta ventiliacijos anga.
Šaukėnų girininkija				
	Geologiniai objektai			
6.	Martyno akmuo	10	66	

4 pav. Daugėlių ąžuolas Gulbinų girininkijoje

3. REKREACINIAI IŠTEKLIAI

3.1.Esami rekreacijos objektai girininkijų miškuose

3 lentelė. ***Esami rekreacijos objektai girininkijų miškuose***

Eil. nr.	Pavadinimas	Kv. nr.	Skl.	Pastabos
GEDINČIŲ girininkija				
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė prie Agailių koplyčios	12	12	Pavėsinės, lauko baldai, šiukšliadėžės, laužavietė, medinis pėsčiųjų takas, laiptai prie šulinio. Pritaikyta neįgaliesiems.
2.	Gedinčių parko poilsiavietė	110	9	Pavėsinė, laužavietė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Atokvėpio vietos			
3.	Atokvėpio vieta prie prof. P. Matulionio ąžuolo	110	2	Miško baldų komplektas
4.	Atokvėpio vieta	77	13	Miško baldų komplektas
5.	Atokvėpio vieta	304	3	Miško baldų komplektas
GULBINŲ girininkija				
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė	8	30	Naudojama daugiausia medžiotojų. Pavėsinė, laužavietė, miško baldai, šiukšliadėžė.
2.	Gulbino miško poilsiavietė	30	16	Pavėsinė, laužavietė, miško baldai, šiukšliadėžė, lauko tualetas.
3.	Poilsiavietė „Geologų aikštelė“	47	4	Pavėsinė, laužavietė, miško baldai, šiukšliadėžė, lauko tualetas.
4.	Šilelio miško poilsiavietė	154	5	Pavėsinė, laužavietė, miško baldai, šiukšliadėžė, lauko tualetas, vaikų žaidimų įranga.
5.	Poilsiavietė	154	18	Pavėsinė, laužavietė, miško baldai, šiukšliadėžė.
	Apžvalgos aikštelės			
6.	Apžvalgos bokštelis	56	1	Prie bebravietės.
	Rekreaciniai kompleksai			
7.	Daugėlių miško parko rekreacinis kompleksas	264	16-29	Lauko estrada (apžvalgos aikštelė), laiptai, 2 pavėsinės, 4 miško baldų

				komplektai, apie 50 suolų, 2 lauko tualetai, vaikų žaidimų įranga, apie 1700 m rekreacinių takų.
	Rekreaciniai takai			
8.	Rekreacinis takas	154	1-4; 9; 18	Palei ventos upę. Yra laiptai nusileidimui prie upės, miško baldų komplektai.
ILGŠILIO girininkija				
	Atokvėpio vietos			
1.	Ilgšilio miško atokvėpio vieta	66	3	Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
2.	Medžiotojų poilsiavietė	65	3	Laikinas namelis, šulinys, miško baldų komplektas, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė.
PAEŽERIŲ girininkija				
	Atokvėpio vietos			
1.	Medžiotojų atokvėpio vieta	39	17	Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
2.	Atokvepio vieta	16	19	Stalas, 2 suolai, šiukšlinė, informacinė rodyklė „Paežerių ąžuolas“, tvorelė apie ąžuolą
PAŽIUŽMELIŲ girininkija				
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė	135	3	Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, laužavietė.
	Atokvėpio vietos			
2.	Atokvėpio vieta	135	5	Miško baldų komplektas
ŠAUKĖNŲ girininkija				
	Poilsiavietės			
1.	Medžiotojų poilsiavietė	164	5	Laikinas namelis, pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, laužavietė, lauko tualetas.
2	Laiptai	10	66	prie Martyno akmens:laiptai, informacinis stendas, šiukšlinė
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	116	20	Koplytėlė, informacinis stendas, lauko baldai, šiukšliadėžė

TRYŠKIŲ girininkija				
1.	Poilsiavietė	92	11-13; 15-17	Pavėsinės, miško baldų komplektai, medinės skulptūros, vaikų žaidimų įrenginiai, laužavietė.

4 lentelė. ***Esamų miško rekreacinių objektų suvestinė***

Eil. Nr.	Girininkijos pavadinimas	Poilsia vietės	Atokvėpio vietos	Apžvalgos aikštelės	Rekreac. takai	Rekreaciniai komplek sai	Kiti objektai	Viso
1.	Gedinčių	2	3					**5**
2.	Gulbinų	5		1	1	1		**8**
3.	Ilgšilio	1	1					**2**
4.	Paežerių		2					**2**
5.	Pažiužmelių	1	1					**2**
6.	Šaukėnų	1	1				1	**3**
7.	Tryškių	1						**1**
Viso		11	8	1	1	1	1	**23**

- *5 Pav. Pavėsinė*

3.2. Miškų rekreacinio potencialo analizė

Miškų rekreacinis vertinimas. Miškai yra vienas iš svarbiausių komponentų, kurie lemia kraštovaizdžio tinkamumą rekreacijai. Miškai rekreaciniu požiūriu buvo vertinti pagal metodiką, parengtą Vilniaus universiteto mokslininkų ir labiausiai pasiteisinusią šio pobūdžio miškotvarkos darbuose.

Pagrindinis dėmesys šioje metodikoje buvo skirtas nustatyti miškų technologinį patogumą poilsiavimui. Kadangi miškų patogumą lankymui ir stovyklavimui apsprendžia medynų rūšinė sudėtis ir drėgmės režimas, tai remiantis atitinkamais kriterijais – augimvietės tipu, būdinga miško bendrija, amžiaus klase ir bonitetu, – išskirti rekreaciniai tipai, atitinkantys geras (A, B tipai), vidutines (C, D tipai), blogas (E, F) sąlygas.

Geros poilsiavimo sąlygos sudaro 1,7 % tirto miško. Labiausiai Lietuvoje vertinamų savaiminės kilmės įvairiaamžių, mozaikiškos erdvinės struktūros miškų, kuriuose vyrautų vyresnio amžiaus, t.y., brandūs ir pribręstantys sausi pušynai tirtoje šioje miškų urėdijoje, auga iš tiesų mažai, tačiau tie miškų kvartalai, kuriuose yra rekreacijos objektai arba bus projektuojami nauji rekreaciniai kompleksai, atitinka geras poilsiavimo sąlygas.

Paskaičiavus pagal šią metodiką, valstybinės reikšmės miškuose yra tik apie 400 ha medynų, kuriuose yra labai geros sąlygos poilsiui, o tai sudaro tik apie 2 % medynų ploto. Daugiausia tai pusamžiai (A_2 tipas) ir pribręstantys (A_1 tipas) pušynai. Vidutinės sąlygos poilsiui miške yra maždaug 2190 ha arba apie 11 % medynų ploto. Likusioje dalyje medynai yra drėgni ir pelkėti daugiausiai eglynai ir beržynai, kuriuose sąlygos poilsiui yra blogos.

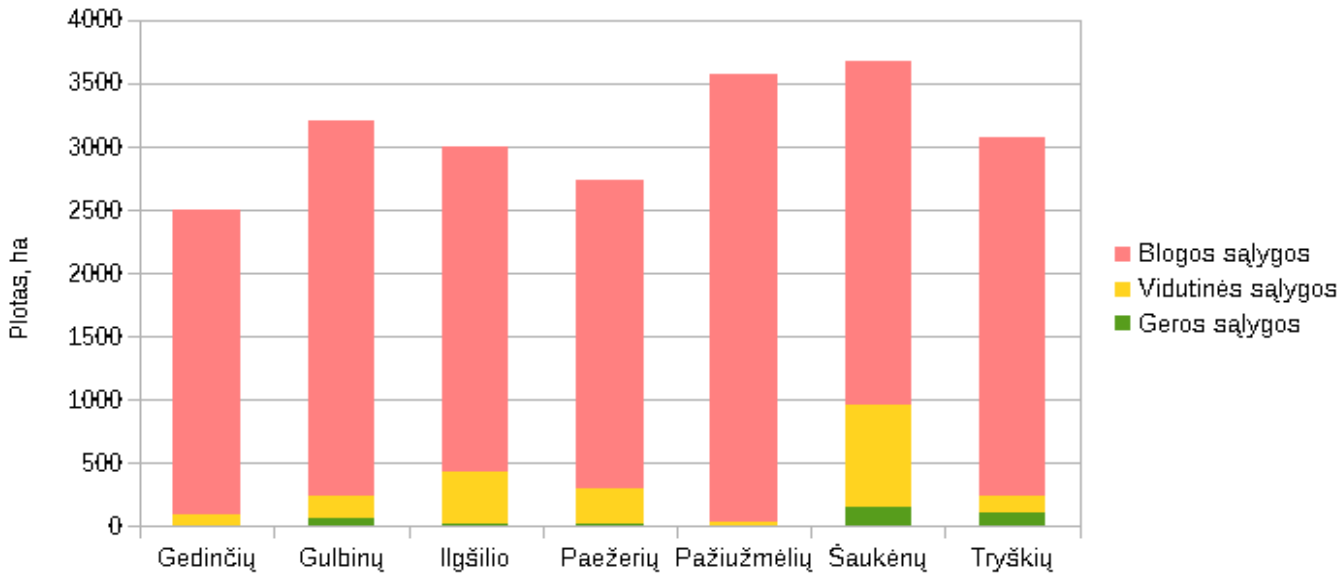

6 pav. Miškų rekreacinis potencialas pagal girininkijas

Daugumoje medynų gana gausi žolinė augalija. O drėgnų, tankių medynų poilsiautojai vengia ne vien tik dėl jų drėgnumo, bet vasarą ir dėl erkių bei uodų.

Rekreacinę situaciją šiek tiek gerina tik tai, jog didelė dalis miškų yra grybinga. Sezono metu čia apsilanko nemažai grybautojų, o taip pat renkamos uogos. Atsižvelgiant į šių lankytojų trumpalaikius poreikius kai kuriose vietose buvo projektuojamos atokvėpio vietos su negausia įranga.

Miško tinkamumą poilsiui didele dalimi lemia ir jo padėtis vandens telkinių atžvilgiu. Jeigu grybavimui ir uogavimui tai turi mažą įtaką, tai ilgesniam poilsiui miške yra būtinas vandens telkinys ir kuo jis didesnis, tuo jo pakrančių miškai poilsiautojams yra patrauklesni. Padalinio teritorijoje tinkamų poilsiui vandens telkinių yra mažai. Pagrindinis vandens telkinys yra Ventos upė, tačiau prie valstybinių miškų ji liečiasi labai mažai. Kiti didesni vandens telkiniai yra Paežerių ežeras, keletas tvenkinių, kurie irgi mažai tinkami rekreacijai, be to, yra ne prie valstybinių miškų. Vandens turizmas – plaukimas Venta yra viena iš rekreacijos formų. Taigi, kalbėti apie žymiai didesnį valstybinių miškų, esančių prie vandens telkinių, panaudojimą rekreacijai, neverta.

Galima teigti, kad Kuršėnų regioniniame padalinyje valstybinių miškų gamtiniai turizmo ištekliai iš esmės nesudaro itin palankių sąlygų kurti patrauklius turistinius produktus.

Akivaizdu, kad rekreaciniai ištekliai turi būti orientuoti į aktyvios ir pasyvios rekreacijos įvairovę, o ypač į sąlygas šeimyniniam poilsiui. Tikėtina, kad Kuršėnų regioninis padalinys, įgyvendinęs naujus rekreacinius projektus, suteiks dar palankesnes sąlygas miško poilsiautojams.

5 lentelė. ***Miškų rekreacinio potencialo įvertinimas***

Eil. nr.	Girininkija	Valstybinės reikšmės miškų plotas							
		Geros sąlygos		Vidutinės sąlygos		Blogos sąlygos		Viso	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Gedinčių	0,6	0,0	87,9	3,5	2417,4	96,5	2505,9	100
2	Gulbinų	70,1	2,2	172,7	5,4	2968,1	92,4	3210,9	100
3	Ilgšilio	15,9	0,5	422,2	14,0	2567,5	85,4	3005,6	100
4	Paežerių	21,1	0,8	279,5	10,2	2441	89,0	2741,6	100
5	Pažiužmėlių	1,4	0,0	27,2	0,8	3549	99,2	3577,6	100
6	Šaukėnų	147,2	4,0	813,7	22,1	2718,3	73,9	3679,2	100
7	Tryškių	112,9	3,7	132,9	4,3	2832,9	92,0	3078,7	100
	Viso:	**369,2**	**1,7**	**1936,1**	**8,9**	**19494,2**	**89,4**	**21799,5**	**100**

4. SOCIALINĖS FUNKCIJOS STIPRINIMAS

4.1. Rekreacinių išteklių panaudojimas

Kaip parodė esamos situacijos analizė, gamtos ištekliai turizmo vystymo požiūriu šioje vietovėje yra pakankami, todėl ypač svarbu vystyti miško pažintinį turizmą, su tuo susijusi ir pagrindinė siūloma koncepcija.

Pagrindinė siūloma koncepcija, tinkanti išnaudoti esamus miško išteklius – miško rekreacinės infrastruktūros gerinimas (panaudojant ne tik miškų urėdijos lėšas, bet ir prisidedant rajono savivaldybės administracijai ir jos galimybėms gauti ES paramą iš atitinkamų programų), vystant pažintinio turizmo plėtrą bei sudarant ramaus poilsio gamtoje (grybavimas, pasivaikščiojimas miške, poilsis prie vandens, rekreaciniai bei pažintiniai pėsčiųjų ir dviratininkų takai ir kita) galimybes.

Didėjant visuomenės susidomėjimui gamtos ištekliais ir kylant rekreacinio naudojimo intensyvumui, būtina atnaujinti, papildyti esamą rekreacinę įrangą, kai kur reikėtų atlikti kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Išlieka esamų pažintinių ir rekreacinių takų ir objektų rekreacinės infrastruktūros remonto, aplinkos sutvarkymo būtinybė. Įgyvendinus rekreacinį miškotvarkos projektą, Kuršėnų regioninio padalinio miškuose bus įrengta nauja bei atnaujinta sena rekreacinė infrastruktūra, atspindinti miškų biologinę įvairovę, kraštovaizdį, krašto savitumą, kultūros ir gamtos vertybes.

Miškotvarkos projekto realizavimas leis įgyvendinti aplinkosauginius tikslus, gerinti aplinkos, biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio kokybę, didinti miško visuomeninę estetinę vertę, plėtoti miškų rekreacinę infrastruktūrą.

6 Pav. Poilsiavietė

6 lentelė. ***Rekreacinės infrastruktūros objektų valstybiniuose miškuose klasifikacija, bendri turinio ir kokybės reikalavimai***

Objektas	**Turinio reikalavimai**	**Kokybės ir kiti reikalavimai**
Apžvalgos aikštelė (regykla)	-aikštelė -vizualinė informacija (stendai, nuorodos) -lauko baldai, pavėsinės -dekoratyvinės apsauginės tvorelės/apribojimai ir kt..	Aikštelėje gali būti įrengtas į žemę besiremiantis statinys (bokštas, pakyla ir kt.). Jame gali būti įrengti stebėjimui pritaikyti įrenginiai (žiūronai, teleskopai ir kt.)
Atokvėpio vieta	-lauko baldai -vizualinė informacija	Vieninga kompozicija objekto nomenklatūros optimalumu, vieninga konstrukcija ir medžiagomis, vieninga spalvų gama. Metalinės detalės paliekamos natūralios metalo spalvos. Respektuojant gamtines formas saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai. Visais atvejais siekiama, kad objektų skaičius, įeinantis į komplektą būtų optimalus. Tai palengvins jų gamybą.
Mokomasis	-lauko baldai -pavėsinės -tualetai -vizualinė informacija -privažiavimai, automobilių stovėjimo sprendimai	Mažosios architektūros objektai turi sudaryti vieningą komplektą. Šis komplektas turi būti komplektuojamas visiems šio miško takams siekiant paryškinti takų stilistinį vientisumą bei savitumą.
Pažintinis takas	-vizualinė informacija -lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai -laužavietės -tualetai -automobilių stovėjimo sprendimai	Takų įrangos elementai (lauko baldai, vizualinės informacijos objektai) projektuoti atsižvelgiant į esamą apylinkių rekreacinės architektūros pobūdį, proporcijas, medžiagas, spalvas, tekstūras.
Poilsiavietė	-lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai -laužavietės -tualetai -vizualinė informacija -automobilių stovėjimo aikštelės	Naudojamas medis, įranga dažoma natūraliam medžiui artima spalva
Stovyklavietė	-mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai, -automobilių stovėjimo aikštelė - įranga maistui ruošti, - laužavietės, - šiukšlių konteineriai - nakvynei skirta teritorija ir įrenginiai	Poilsiui su nakvyne skirta teritorija, kurioje gali būti teikiama turistinės stovyklos paslauga. Joje sudaromos sąlygos higienos poreikiams tenkinti, atliekoms surinkti, poilsiui organizuoti/
Rekreacinis takas	-miško baldai, pavėsinės, -sporto ar laisvalaikio įrenginiai: laipynės, supynės, vaikų žaidimo įrenginiai ir kt. -vizualinės informacijos įrenginiai	Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai.

4.2. Poilsio organizavimo sprendiniai

Į regiono rekreacijos ir turizmo struktūros karkasą neabejotinai įsijungia ir Kuršėnų regioninio padalinio miškai su savo teritorine rekreacine sistema, kurią sudaro esamų ir būsimų stovyklaviečių, apžvalgos aikštelių ir trumpalaikių poilsio vietų, pažintinių, mokomųjų, rekreacinių pėsčiųjų ir dviratininkų takų bei trasų visuma. Ši sistema grafiškai išreikšta rekreacinio planavimo schemoje (pagrindinis brėžinys).Techniniame projekte numatoma detali rekreacijos objektų įranga(ko nereglamentuoja miškotvarkos projektas): rekreaciniai bei gamtos pažinimo įrenginiai, dviračių stovai, lieptai, šiukšlinės, mažesni šlagbaumai, pažintinių takų objektų stendai, atskiri suolai, informacinės rodyklės, informaciniai ženklai ir kt. reikalingi mažosios architektūros elementai.

7 lentelė. ***Projektuojami nauji rekreacijos objektai girininkijų miškuose***

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibudinimas
		Kv. Nr.	Skl. Nr.	
Gulbinų girininkija				
	<u>Rekreaciniai takai</u>			
1.	Rekreacinis takas	105	19	*Pavėsinė, miško baldų komplektai; Sporto ir laisvalaikio įrenginiai: laipynės, sūpynės, kiti vaikų žaidimų įrenginiai*
	<u>Poilsiavietės</u>			
2.	Poilsiavietė	166	28	*Pavėsinė, laužavietė, miško baldai, šiukšliadėžė, lauko tualetas.*

<u>Poilsio objektai</u>. Miško lankytojų bei keliautojų po miškus poilsiui būtina stovyklaviečių, poilsiaviečių, atokvėpio vietų, apžvalgos aikštelių sistema. Šiame miškotvarkos projekte numatyti 2 nauji rekreacijos objektai: 1 poilsiavietė, 1 rekreacinis takas.

Įgyvendinus visą projektuojamą regioninio padalinio rekreacinę infrastrktūrą 1000 ha valstybinių miškų žemės plotui tektų 0,6 poilsio objektai. Tai labai svarbus rodiklis, charakterizuojantis kiekybinę teritorinio padalinio miškų rekreacinės sistemos pusę. Atsižvelgiant į tai, kad Kuršėnų regioninio padalinio miškai priklauso žemiausiajam rekreacijos intensyvumo lygmeniui, galima teigti, kad minėtas rodiklis žymi pakankamą optimalios rekreacinės sistemos įvertinimą. Atkreipiame dėmesį, kad Kuršėnų regioninio padalinio įgyvendintą miškų rekreacinę veiklą charakterizuoja ne vien kokybinė pusė, bet ir kokybiškas rekreacinės sistemos sukūrimas.

4.3. Rekreacinės infrastruktūros elementai

Numatomuose poilsio objektuose planuojama įrengti lauko baldus, informacijai skirtus statinius ir įrenginius – stendus, nuorodas ir kt.

Projektuojami *lauko baldai* – mažosios architektūros elementai. Tai neatskiriama poilsiautojų sambūrio vietų dalis. Jų vaidmuo poilsio aikštelėse yra labai svarbus, nes padeda pajusti aplinkos mastelį, tenkina miško lankytojų utilitarinius ir estetinius poreikius bei padeda išsaugoti aplinkos dvasią ir grožį.

Mažosios architektūros objektai projektuoti laikantis šių principų:

- Mažosios architektūros objektai turi sudaryti vieningą komplektą. Šis komplektas turi būti naudojamas visiems šio miško rekreaciniams objektams, takams, tiek projektuojamiems, tiek perspektyviniams, siekiant paryškinti miško stilistinį vientisumą bei savitumą.
- Mažosios architektūros objektai turi pasižymėti stilistine vienove: vieninga kompozicija, objekto nomenklatūros optimalumu, vieninga konstrukcija ir medžiagomis, vieninga spalvų gama.
- Rekreacinės įrangos elementai (lauko baldai, vizualinės informacijos objektai) projektuojami atsižvelgiant į regiono architektūros formas, proporcijas, medžiagas, spalvas, tekstūras, atsižvelgiant į urėdijos įdirbį ir patirtį šioje srityje, labiausiai pavykusius pavyzdžius.
- Naudojamas medis, elementai dengiami tamsios spalvos impregnantu. Metalinės detalės paliekamos natūralios metalo spalvos. Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai.
- Visais atvejais siekiama, kad objektų skaičius, įeinantis į komplektą būtų optimalus.

Lauko baldų (suolai, stalai, pavėsinės, dviračių stovai ir kt.) išdėstymo ir įrengimo principai bei techniniai brėžiniai pateikiami techniniuose projektuose.

Informaciniai stendai turėtų būti gaminami kokybiškai iš lauko sąlygoms atsparių medžiagų, funkcionalios konstrukcijos. Pritvirtinti prie tvirtai įkastų stulpelių (medinių, metalinių, betoninių ir kt.) tinkamam žiūrėjimui (paprastai nežemesniame negu 2 m.) aukštyje. Statomi prie įvažiavimo į vietos objektą (kelio, kvartalinės) atviroje, lengvai pastebimoje ir pasiekiamoje vietoje. Jeigu į objektą galima įvažiuoti ar įeiti keletu skirtingų kelių ar objektas turi ilgą atkarpą su keliu,- statomi keli. Nuorodos į atskirus objektus teritorijų viduje gali būti žemesnės. Gaminama taip:

- -skydai (nerūdijančios skardos lakšto, plastiko, medienos ar kt.), dydis (nemažesni kaip 0,2 m2 ploto), užrašas aiškiai perskaitomas, naudojami patikimi lauko sąlygoms dažai, poligrafija.

- -nurodytas miškų regioninio padalinio pavadinimas (gali būti pridedant logotipą), girininkijos pavadinimas, kvartalų ir sklypų numeriai, objekto pavadinimas ir paskirtis, jo schema ir aprašymas (jeigu būtina), objektą prižiūrinčios girininkijos telefono numeris ir kt.

Dalis lėšų, skirtų aplinkosauginėms – rekreacinėms reikšmėms, galėtų atitekti apie reklamai apie gamtą pakelėse: ji galėtų būti pateikiama informaciniuose stenduose prie didesnių svarbesnių strateginiu požiūriu poilsiaviečių, masinių renginių vietose. Informacinės priemonės miškuose turėtų kokybiškiau keistis. Pabodusius vienodus miško apsaugos informacinius stendelius reiktų atnaujinti, papildyti kūrybiškesne, įtaigiau parinkta informacija, propaguojant gamtosauginę pasaulėžiūrą.

7 pav. Poilsiavietės įranga

4.4. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Kraštovaizdžio formavimo miško kirtimais medžiai ir krūmai kertami prie miškuose esančių poilsiui skirtų objektų, siekiant tikslingai formuoti miškingą kraštovaizdį, vizualiai išryškinti estetiniu, gamtiniu ar kultūriniu požiūriu vertingą kraštovaizdį, jo elementus, sudaryti galimybes apžvelgti vaizdingas erdves ar objektus arba siekiant formuoti miško erdvinę struktūrą ir medžių rūšių sudėtį taip, kad ji kiek galima labiau atitiktų vietovės, kurioje vykdomas šis miško kirtimas, apsaugines ir rekreacines funkcijas.

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai suprojektuoti trijose regioninio padalinio girininkijose 68,4 ha plote, numatant iškirsti maksimalų leistiną kiekį - 1818 m3 bendro tūrio. Daugiausia kirtimų numatyta Gulbinų girininkijoje – ten, kur daugiausia yra esamos bei numatyta naujos rekreacinės infrastruktūros. Padalinio miškuose daugiausiai suprojektuota kompleksinio formavimo kirtimų - jie sudaro 44,1 ha ha arba 64 proc. visų kraštovaizdžio kirtimų. Erdvių formavimo kirtimai numatyti girininkijų miškuose 24,3 ha plote, iškertant 710 m3 bendro tūrio.

Vykdant erdvių formavimo miško kirtimus numatyta retinant medyną pirmiausiai kirsti sausus, pavojingus, augime atsilikusius ir užstelbtus medžius, formuoti gero estetinio vaizdo, ažūrišką, mozaikišką, poilsiavimui patrauklų medyną. Paupiuose ir prie rekreacinių įrenginių kirtimai turi būti intensyvesni, o tolstant nuo upės kirtimų intensyvumą reikėtų mažinti. Iki 0,1 ha leidžiama iškirsti visą sumedėjusią augaliją. Taip pat rekomenduojame retinti traką, formuojant vaizdingas biogrupes, didinant medyno praeinamumą. Daugiausia erdvių formavimo kirtimų bus vykdoma girininkijų miškuose prie rekreacinės infrastruktūros objektų.

Girininkijų miškuose numatytas kompleksinio kraštovaizdžio formavimas: uždaro kraštovaizdžio tipo medynų su tankiu taku retinimas, paverčiant juos gerai apžvelgiamu ir praeinamu mišku. Šiais kirtimais numatyta paįvairinti pakelės medynų monotoniją, paupiuose atveriant įdomesnius vaizdus, trako paslėptus medynus, atidengiant apylinkių grožį. Medyną retinant pirmiausiai numatoma kirsti pavojingus, blogos sanitarinės būklės, atsilikusius augime ir užstelbtus medžius, siekti formuoti poilsiavimui patrauklų, gero estetinio vaizdo, ažūrišką, mozaikišką. praregimą medyną. Prie miško keliukų kirtimų intensyvumas turi būti didesnis, o tolstant nuo jų intensyvumą mažinti. Tokių kirtimų daugiausia suprojektuota Gulbinų girininkijos miškuose.

Palei takus, keliukus, vandens telkinio pakrantę kraštovaizdžio formavimo kirtimus – apatinio ardo kirtimą – atlikti vizualinio matomumo juostoje (neužsibrėžiant aiškių juostos pločio parametrų) siekiant formuoti natūralią vingiuotą užnugario liniją.

Vykdyti šiuos kirtimus reikėtų palaipsniui ir per kelis kartus. Pradėti nuo menkaverčio trako ir pomiškio iškirtimo, vėliau kirsti ir nepageidaujamus medžius, formuojant estetiniu požiūriu priimtinas, patogias poilsiui erdves. Medyno formavimą kraštovaizdžio formavimo kirtimais reikėtų kartoti kas 2 metai, pašalinant tai, kas atsiranda nereikalinga: želiantis nepageidaujamas trakas ar pomiškis, nauji sausuoliai, virteliai, vėjalaužos bei skurstantys prasto estetinio vaizdo medžiai bei kiti nepageidaujami medžiai. Esančias natūralias ar suformuotas atviras laukymes reikėtų 2-3 kartus per metus nušienauti.

8 pav. Nemažai kraštovaizdžio formavimo kirtimų jau atlikta praeitą vykmetį

8 lentelė. **Kraštovaizdžio formavimo kirtimai**

Kvartalas	Sklypas	Plotas, ha	Augavietė	Tūris m^3/1ha	Amžius	Rūšinė sudėtis (1 ardas)	Rūšinė sudėtis (2 ardas)	Skalsumas	Kirtimų apibūdinimas	Maks. leistinas iškirsti tūrio proc.	Maks. Iškertamas tūris sklype, m^3
Gedinčių girininkija											
11	23	1	Lds	240	30	8E 1B 1D		1	Erdvių formavimo kirtimai. Lankytinų ir rekreacinių objektų aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą.	20	48
12	9	1,4	Ldp	200	35	8B 2D	10E	1	Erdvių formavimo kirtimai. Po ugdomųjų kirtimų lankytinų ir rekreacinių objektų aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą.	5	14
12	10	3,8	Ldp	220	35	7B 2D 1E	10E	1,1	Erdvių formavimo kirtimai. Lankytinų ir rekreacinių objektų aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą.	20	167
12	13	1,5	Ldp	260	30	9E 1B		1		20	78
12	14	2,7	Ldp	175	30	6B 2D 2J	10E	0,9		20	95
12	15	0,2	Ldp	170	30	8J 2B		0,8	Erdvių formavimo kirtimai. Po ugdomųjų kirtimų lankytinų ir rekreacinių objektų aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Periodiškai retinti traką,	5	2
12	16	0,5	Ldp	140	30	8B 2J		0,8		5	4

									pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą.		
18	5	5	Ldl	270	40	9E 1B		0,8	Erdvių formavimo kirtimai. Lankytinų ir rekreacinių objektų aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą.	10	135
VISO		**16,1**									**543**
Gulbinų girininkija											
105	13	1	Lcs	100	20	4D 2Bt 1Bt 1Bl 2Ą		0,6	Erdvių formavimo kirtimai. Rekreacinių objektų aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą.	5	5
105	19	2	Lcs	280	55	8E 2E		0,7		10	56
105	20	0,5	Lcs	260	60	9P 1E		0,7		10	13
154	1	0,9	Lcp	120	30	4Bt 3K 2Ą 1L		0,6	Kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Miško parke formuoti perregimus, estetiškus, optimalios rūšinės sudėties medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą (ypač į Ventos upės pusę).	5	5
154	2	0,5	Ncl	260	75	10Ą	10E	0,9		10	13
154	3	0,9	Ncl	260	75	10Ą	10E	0,9		10	23
154	4	2,6	Nbl	360	90	10P		0,7		5	47
154	5	0,7	Nbl	270	80	10P		0,6		5	9
154	8	0,9	Ncl	320	100	10P		0,6		5	14
154	9	1,6	Ncl	340	130	9P 1E	10E	0,8		10	54
154	11	2,8	Ncl	410	150	5P 3E 2E		0,8		10	115
154	12	6,9	Nbl	360	90	10P		0,7		5	124
154	18	1,4	Ncl	370	150	10P		0,7		5	26

154	21	0,7	Ncl	300	65	10P		0,7		5	11
264	16	0,4	Ncl	360	65	7P 2E 1Ą		0,8	Kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Miško parke formuoti perregimus, estetiškus, optimalios rūšinės sudėties medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą (ypač į Ventos upės pusę), atverti stambius ąžuolus, formuoti vaizdingas trako ar pomiškio grupes. Klevų grupės pomiškyje rudenį kraštovaizdžiui suteiks spalvingumo.	10	14
264	17	3,5	Lcl	300	80	5Ą 2E 2P 1D		0,8		10	105
264	18	0,9	Nbl	320	140	7P 2B 1D	7E 1P 1Ą 1K	0,8		10	29
264	19	1	Nbl	350	60	8P 1E 1B		0,8		10	35
264	20	7,4	Nbl	400	130	9P 1E	7E 2Ą 1K	0,9		10	296
264	22	1,7	Lcl	310	60	4E 2P 1Ą 1B 2D		0,7		5	26
264	23	0,7	Ncl	280	60	6B 2Ą 2E	10E	0,8		10	20
264	24	1,9	Ncl	380	70	7E 1P 2Ą		0,8		5	36
264	26	1,1	Ncl	400	90	8E 2P		0,8		5	22
264	27	1,1	Ncl	60	20	4B 2Ą 1K 2P 1E		0,8		5	3
264	28	4,5	Ncl	360	130	4P 1Ą 1E 3E 1B		0,8		5	81
VISO		**47,6**									**1182**
Paežerių girininkija											
16	17	0,8	Ldp	315	85	3E 3B 3D 1Bt	10E	0,7	Erdvių formavimo kirtimai. Šalia tako link Paežerių Ąžuolo ir aplinkui jį formuoti perregimus, estetiškus, optimalios rūšinės sudėties medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, neleisti kitų medžių lajoms įaugti į šio ąžuolo lają.	5	13
16	19	2,5	Lds	280	45	7E 2B 1Ą		0,7		5	35
16	20	1,4	Lds	320	85	7B 2D 1E	10E	0,9		10	45
VISO		**4,7**									**93**
IŠ VISO:		**68,4**									**1818**

7 *lentelė.* ***Kraštovaizdžio formavimo kirtimų suvestinė pagal girininkijas***

Eil. Nr	Girininkija	Kraštovaizdžio formavimo kirtimais kertama:	
		Plotas, ha	**Didžiausias iškertamas tūris, m³**
1	Gedinčių	16,1	543
2	Gulbinų	47,6	1182
3	Paežerių	4,7	93
Viso		**68,4**	**1818**

8 *lentelė.* ***Kraštovaizdžio formavimo kirtimų suvestinė pagal plotą***

Eil. Nr	Girininkija	Plotas, ha		
		Erdvių formavimo	**Kompleksinio formavimo**	**Viso, ha**
1	Gedinčių	16,1		**16,1**
2	Gulbinų	3,5	44,1	**47,6**
3	Paežerių	4,7		**4,7**
Viso		**24,3**	44,1	**68,4**

9 *lentelė.* ***Kraštovaizdžio formavimo kirtimų suvestinė pagal tūrį***

Eil. Nr	Girininkija	Tūris, m3		
		Erdvių formavimo	**Kompleksinio formavimo**	**Viso, ha**
1	Gedinčių	543		**543**
2	Gulbinų	74	1108	**1182**
3	Paežerių	93		**93**
Viso	**Viso**	**710**	**1108**	**1818**

4.5. Rekreacinės infrastruktūros priežiūra

Bet kokie rekreacinės infrastruktūros objektai palikti be priežiūros greitai sunyktų bei taptų šiukšlynais. Kad to išvengti, būtina organizuoti šių objektų priežiūrą. Objektų priežiūrą sudarytų šie darbai:

-objektų apžiūra, sutvarkymas ir paruošimas poilsiavimo sezonui;

-pastovus šiukšlių surinkimas ir išvežimas sezono metu ;

-funkcionuojančių lauko tualetų priežiūra;

-objektų teritorijos nušienavimas;

-malkų pristatymas laužavietėms;

- einamojo remonto darbai.

Vienas iš pačių svarbiausių priežiūros darbų - šiukšlių surinkimas ir išvežimas - turi būti atliekamas bent kartą per savaitę sezono metu. Rekreacijos objektų teritorijos vasaros bėgyje turėtų būti nušienaujamos nors 2-3 kartus, vešlesnę žolę pašalinat iš objektų teritorijos.

Kapitalinio remonto darbus būtina atlikti kas 5 metai. Per tiek laiko miško sąlygomis daugelis medinių įrenginių stipriai apipūva ir juos tenka remontuoti kapitališkai, pakeisti kai kurias jų dalis arba ir visą įrenginį. Kapitalinis remontas galėtų būti atliekamas ir rečiau, jei greitai pūvančios įrenginių dalys būtų daromos iš kietmedžio medienos arba bent į žemę įkasamas dalis daryti iš spygliuočių medienos, prieš tai jas stipriai apdeginant lauže. Šie darbai galėtų būti atliekami ne rekreacinio sezono metu. Einamojo remonto darbai turėtų būti atliekami prieš poilsiavimo sezono pradžią, o vėliau – esant reikalui. Tai ir pavėsinių stogų einamasis remontas, sulūžusių ar aplaužytų miško baldų sutvarkymas, tvorelių, informacinių stendų bei nukreipiamųjų rodyklių remontas, išvirtusių iš savo vietos laužavietes juosiančių akmenų atstatymas ir panašūs darbai.

9 pav. Visus rekreacijos objektus reikės remontuoti

P R I E D A I

1 Priedas

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

SUTARTINIAI ŽENKLAI

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Lankytini kraštovaizdžio objektai

- Piliakalnis
- Senovės gyvenvietė
- Pilkapis
- Akmuo (apeiginis arba su ženklais, dubenėliais)
- Alkakalnis, alkavietė
- Senkapis, kapinynas
- Laidojimo vieta, kapinės
- Memorialinis objektas
- Architektūrinis objektas
- Koplytėlė, koplytstulpis, kryžius
- Geologinis objektas
- Geomorfologinis objektas
- Holokausto aukų vieta
- Botaninis objektas

Esami rekreaciniai objektai

- Poilsiavietė
- Atokvėpio vieta
- Apžvalgos bokštelis
- Vaikų žaidimų aikštelė
- Rekreacinis kompleksas
- Rekreacinis takas

Projektuojami rekreaciniai objektai

- Poilsiavietė
- Rekreacinis takas

Miškai

- Valstybinės reikšmės miškai
- Kitų naudotojų miškai

Gedinčių girininkija

M 1 : 10 000

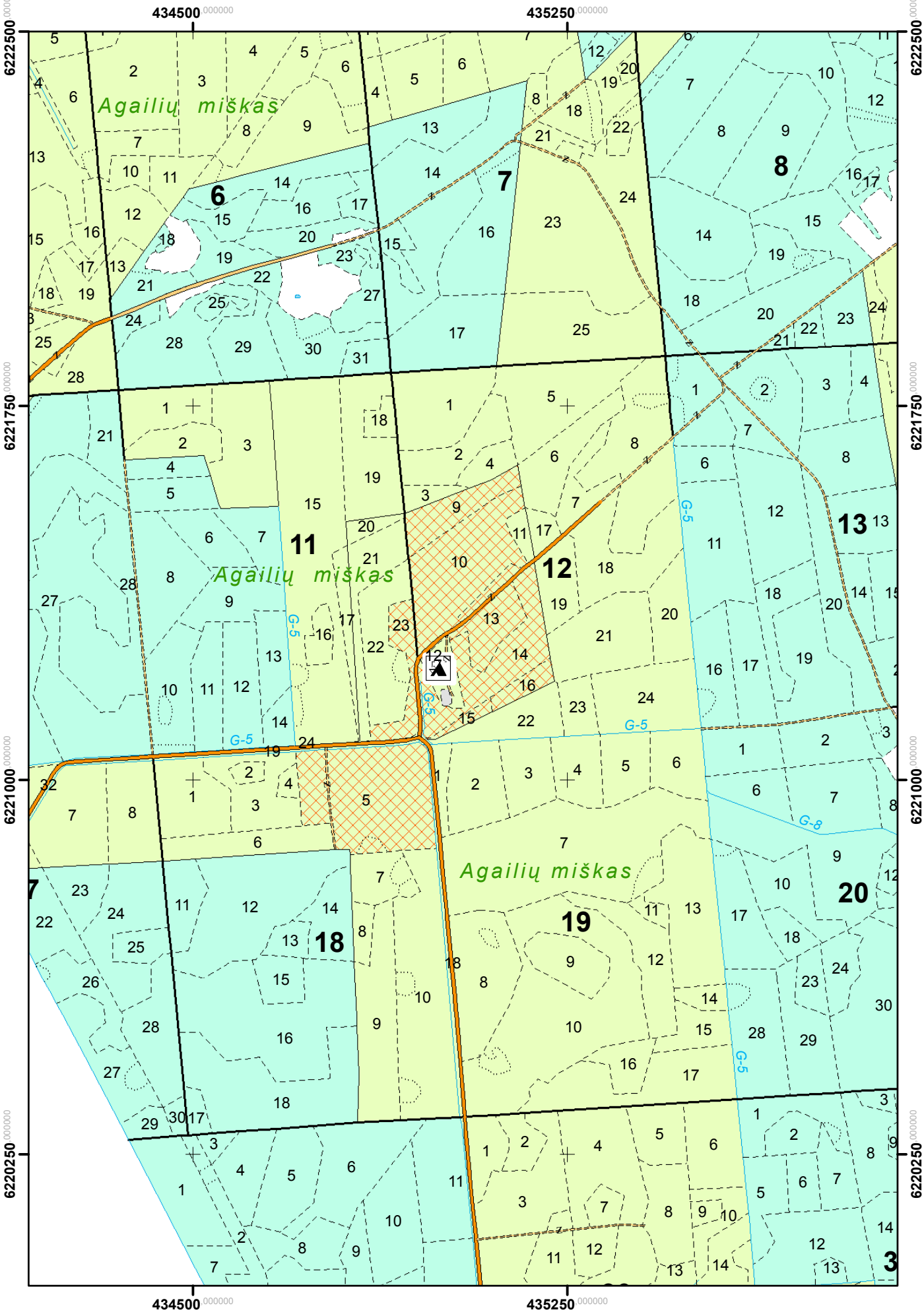

Gulbinų girininkija

M 1 : 10 000

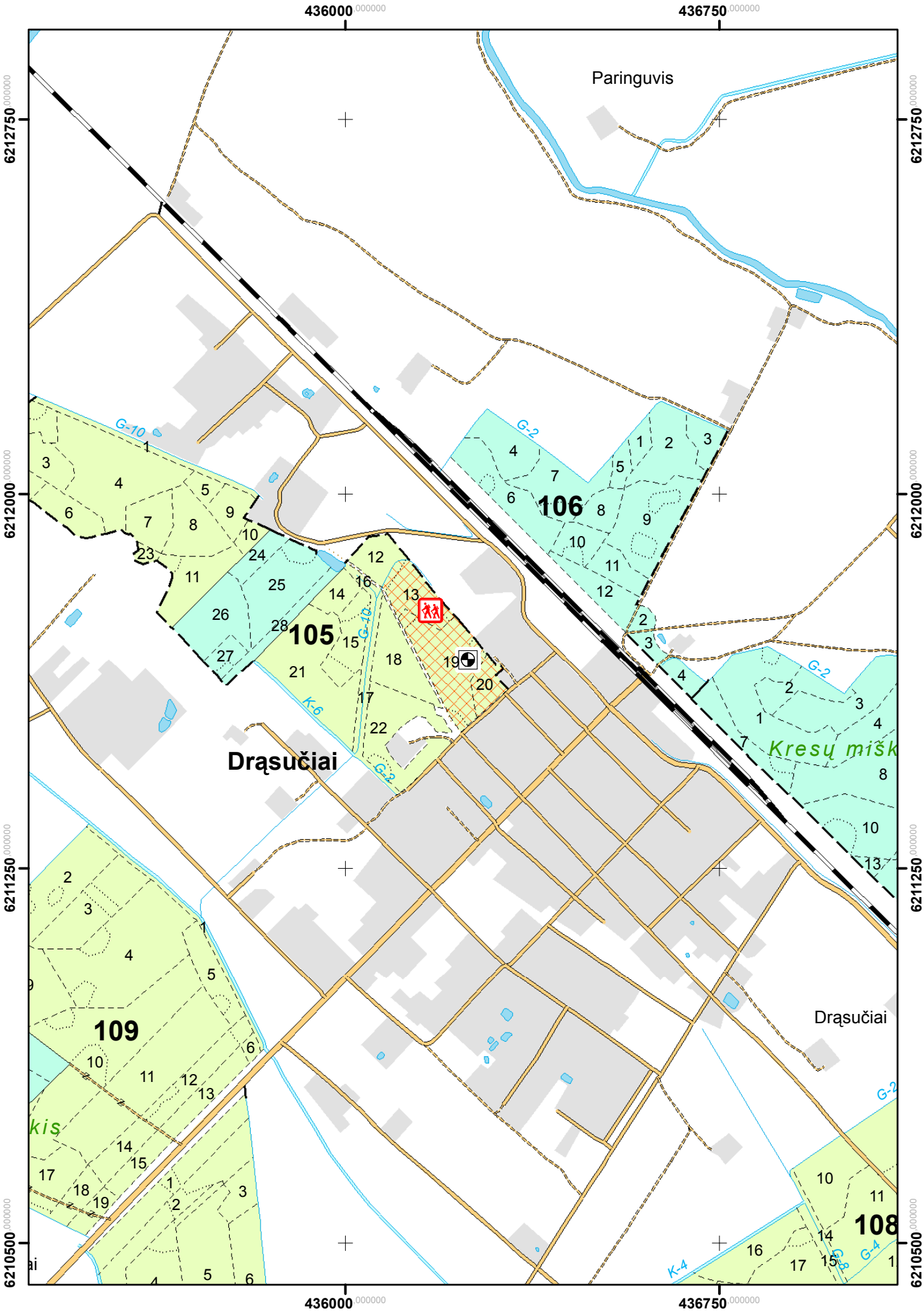

Gulbinų girininkija

M 1 : 10 000

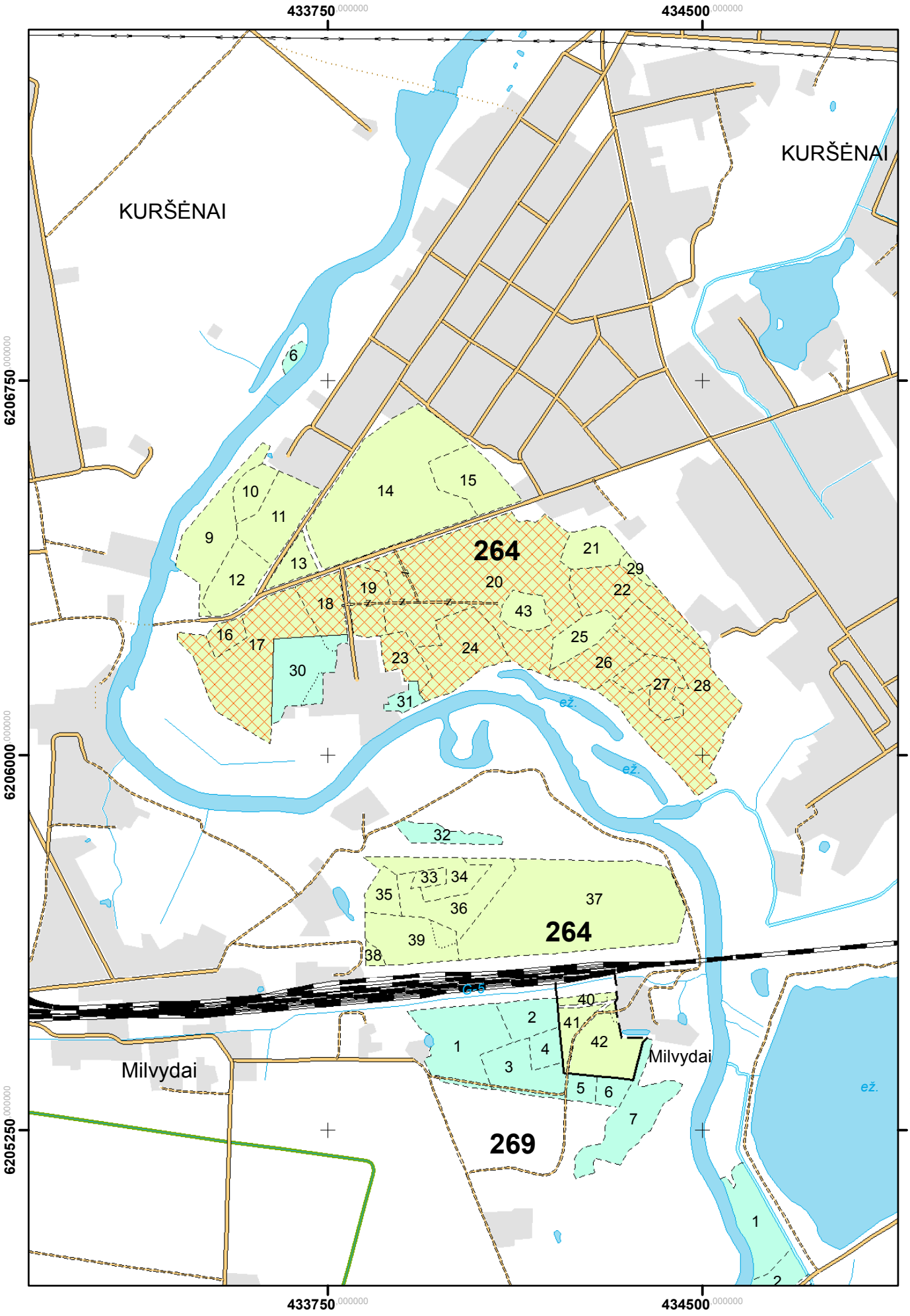

Gulbinų girininkija

M 1 : 10 000

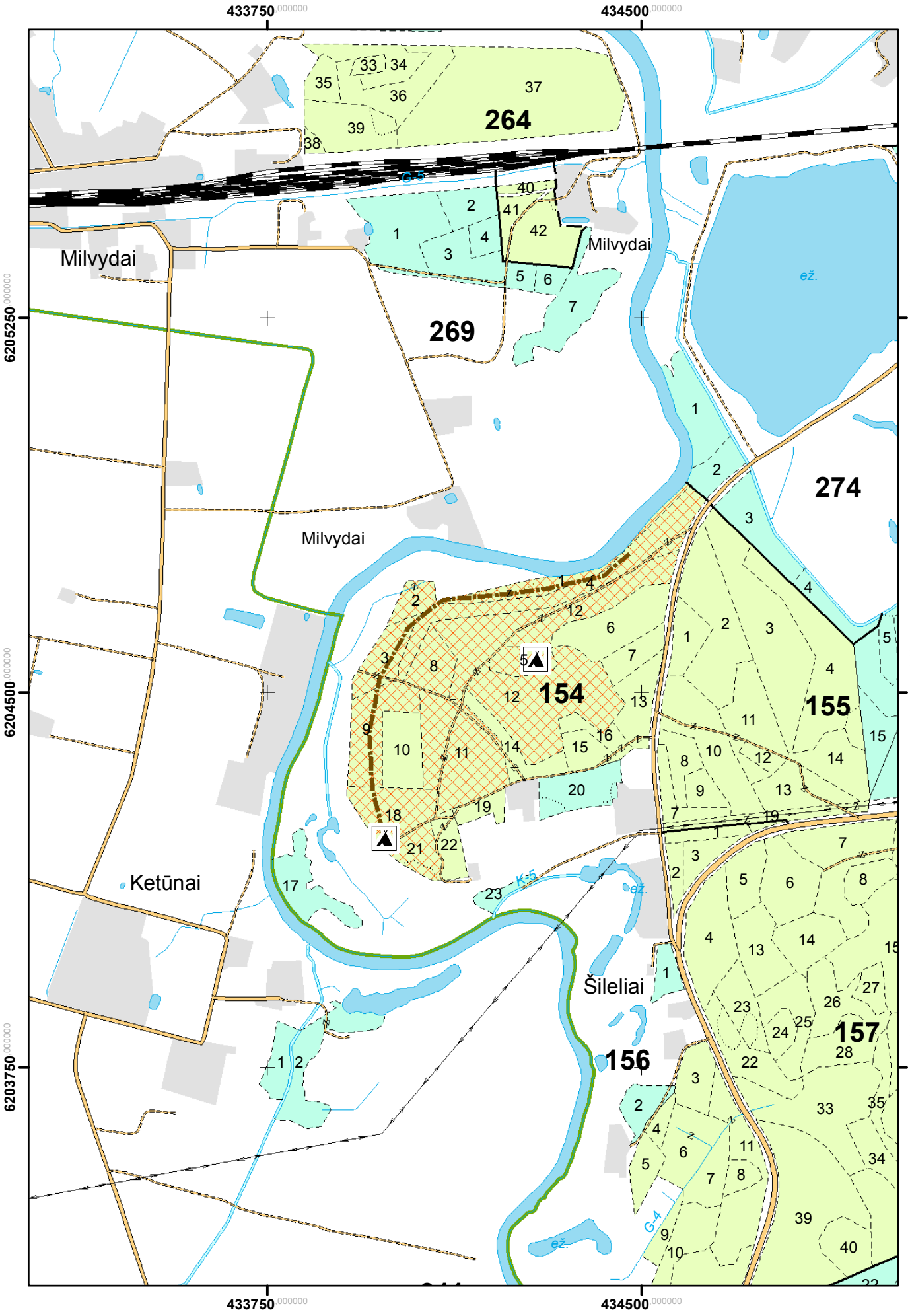

Paežerių girininkija

M 1 : 10 000

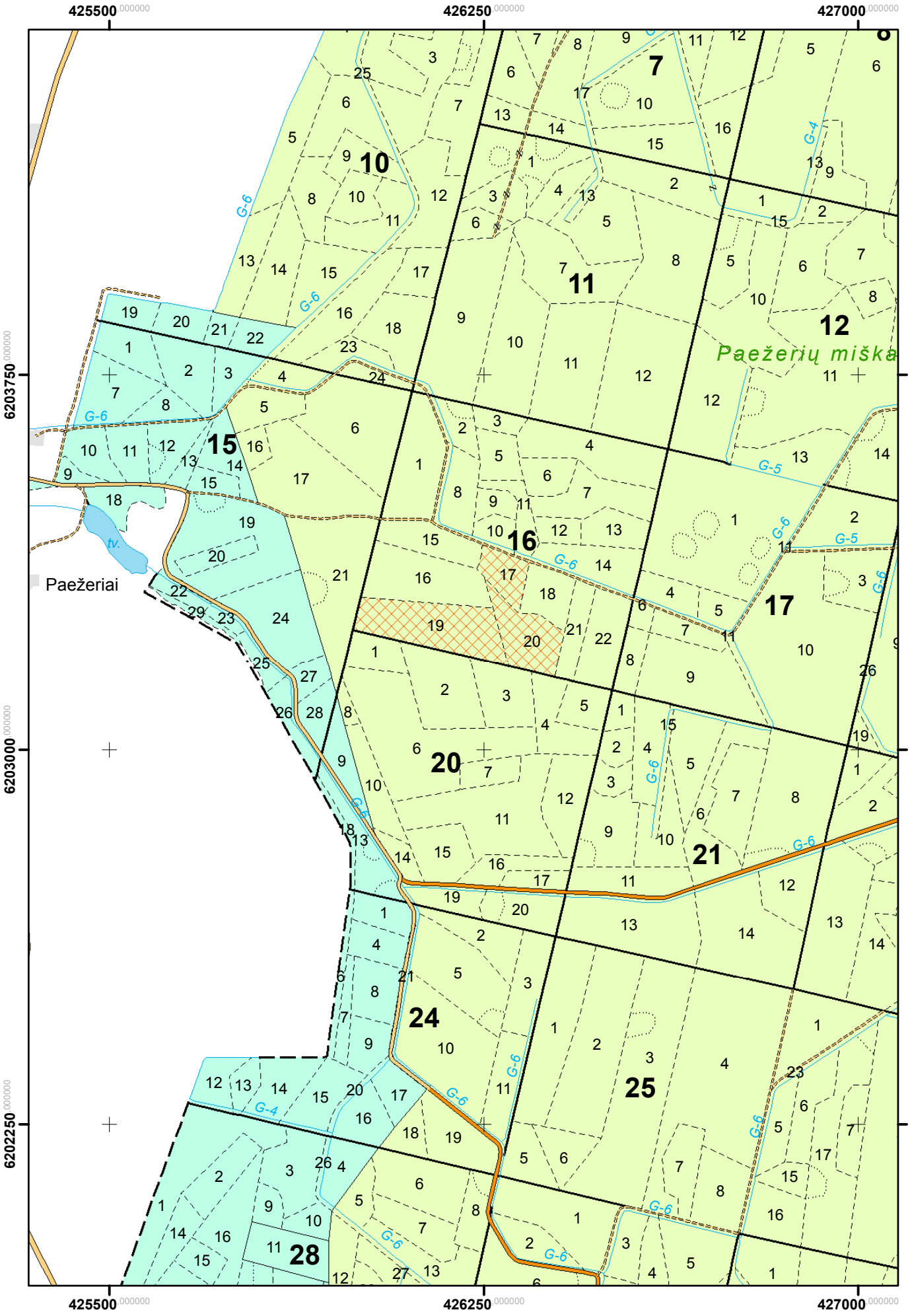

2 Priedas

Kultūros paveldo objektų teritorijos

Sutartiniai ženklai

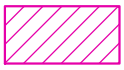
Kultūros paveldo objektų teritorijos

Kultūros paveldo objektų apsaugos nuo fizinio poveikio zona

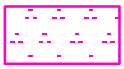
Kultūros paveldo objektų vizualinės apsaugos zona

Valstybinės reikšmės miškai

Kitų naudotojų miškai

Gedinčių girininkija

M 1 : 10 000

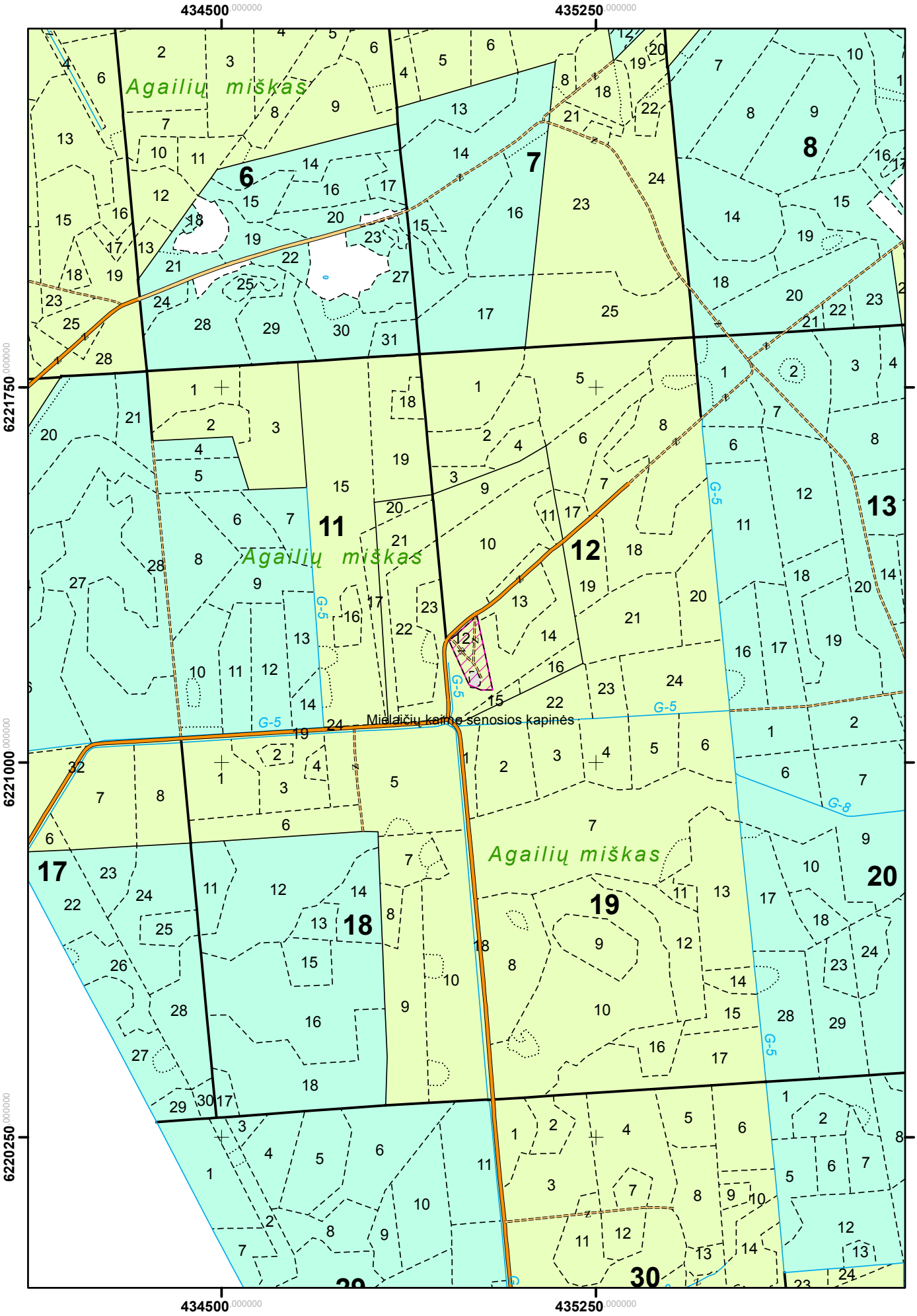

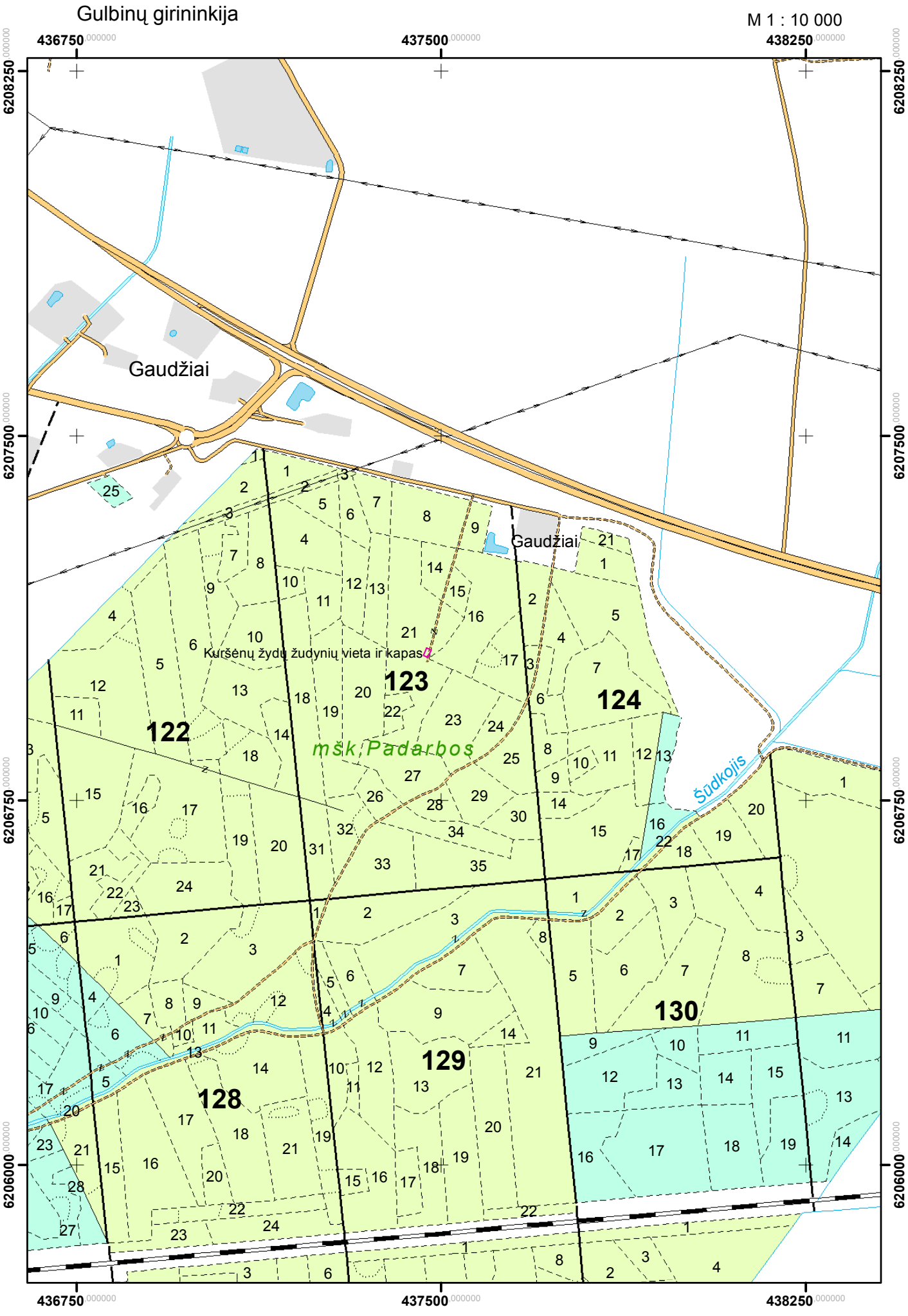
Gulbinų girininkija
M 1 : 10 000
436750
437500
438250
6208250
6207500
6206750
6206000
Gaudžiai
Gaudžiai
Kuršėnų žydų žudynių vieta ir kapas
122
123
124
129
130
128
mšk,Padarbos
Šūdkojis

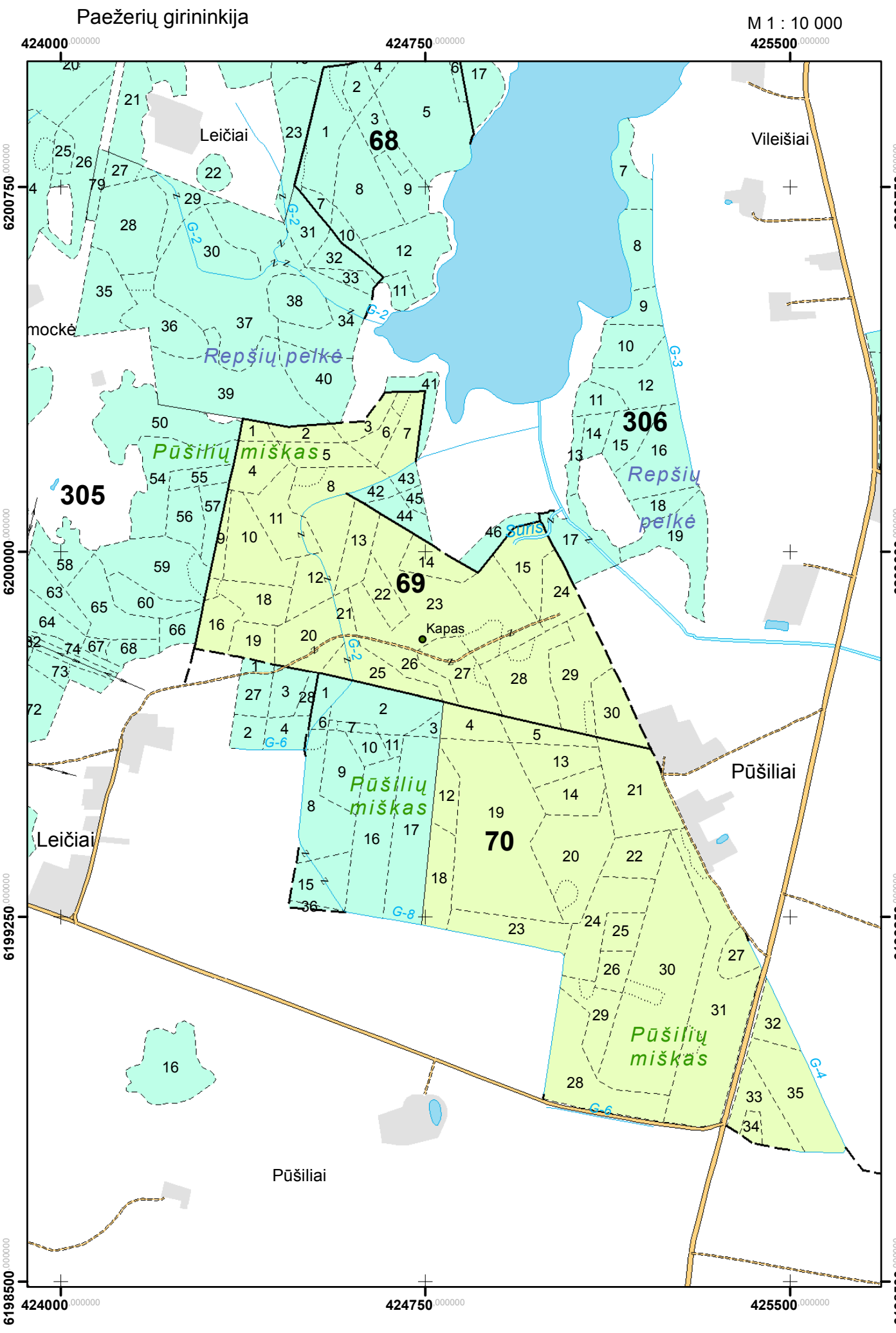
Paežerių girininkija
M 1 : 10 000
424000
424750
425500
6200750
6200000
6199250
6198500
Leičiai
Vileišiai
Pūšiliai
mockė
Repšių pelkė
Pūšilių miškas
Repšių pelkė
Pūšilių miškas
Pūšilių miškas
Kapas
Sunis
68
69
70
305
306
G-2
G-3
G-4
G-6
G-8

Šaukėnų girininkija

M 1 : 10 000

